

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

นิพนธ์ต้นฉบับ

การรับฟังพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและ กฎหมายอิสลาม

พ.ต.ท.อันธิร์ ก่ออารี¹ มะรอนิง สาแลมิง²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา

E-mail : baton.ptn@gmail.com

²Ph.D Islamic Jurisprudence

ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทย 2) เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายอิสลาม 3) เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลาม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร การวิจัยเอกสารผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากอัลกุรอาน อัซซุนนะฮฺ ตลอดจนตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพและได้มีทำการเปรียบเทียบแนวคิด อิทธิพลของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ตัวอย่างคำพิพากษาของกฎหมายไทย กฎหมายทั่วไป และกฎหมายอิสลาม เพื่อให้มองเห็นภาพของการนำนิติวิทยาศาสตร์พยานผู้เชี่ยวชาญ พยานความเห็น มาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ความน่าเชื่อถือของพยานด้านนี้ การค้นพบวิทยาการด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมซึ่งปัจจุบันสังคมมนุษย์มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ห่างไกลจากศีลธรรม จริยธรรม และศาสนาที่นับถือมากยิ่งขึ้น การใช้ดุลพินิจของศาลในการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนี้มีส่วนสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม บางครั้งจะพบว่าพยานหลักฐานด้านนี้ไม่เพียงแต่ใช้เป็นหลักฐานมัดตัวผู้กระทำผิดเท่านั้น แต่ยังมีส่วนในการนำมาใช้เพื่อให้ศาลเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดเป็นผู้บริสุทธิ์อีกด้วย

ผลการศึกษาวិจัยพบว่า

1 ประเทศไทยเพิ่งนำศาสตร์สาขานี้มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม โดยมีการริเริ่มในสมัยของรัชการที่ 7 เป็นต้นมากฎหมายอิสลามได้นำศาสตร์สาขานี้มาใช้ตั้งแต่ยุคของท่านเราะสูล ﷺ ในระบอบการปกครองของอิสลามแล้ว

2 ประเทศอาหรับหรือกลุ่มประเทศมุสลิมไม่ว่าจะในภูมิภาคตะวันออกกลางล้วนได้รับอิทธิพลทางด้านกฎหมายจากประเทศฝรั่งเศสและอังกฤษทั้งนั้น จึงได้มีการปรับปรุงรูปแบบกระบวนการยุติธรรมขนานใหญ่ แต่ได้มีการปรับใช้กับกฎหมายอิสลามกับกลุ่มประเทศอิสลามเหล่านั้น

3 คุณค่าของพยานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในเชิงพิสูจน์ของกฎหมายไทยเห็นว่าเป็นพยานชั้นหนึ่งแต่กฎหมายอิสลามเห็นว่าเป็นเพียงความเห็นจำต้องนำพยานอื่นมาสืบประกอบ

4 กฎหมายไทยสามารถให้ผู้เชี่ยวชาญทำความเข้าใจต่อศาลไม่ต้องมาให้การต่อศาลได้ ส่วนกฎหมายอิสลามพยานประเภทนี้ต้องมาให้การต่อศาล

5 กฎหมายศาลไทยกำหนดให้พยานประเภทนี้เผชิญหน้าต่อคู่กรณี ในขณะที่กฎหมายอิสลามใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดี

6 กฎหมายไทยยอมรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นสารพันธุกรรม (DNA) ในการร้องศาลเพื่อให้มีคำสั่งในการรับรองบุตรได้ ส่วนกฎหมายอิสลามใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้นและยังคงใช้การคาดเดาเค้าโครงหน้าเพื่อพิสูจน์สายโลหิต

นิติวิทยาศาสตร์ที่ถูกนำมาใช้ในศาสนาอิสลามน่าจะนำมาปรับใช้กับสังคมไทยได้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่สามารถพิสูจน์ได้ในเชิงประจักษ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้สามารถนำหลักชะรีอะฮ์หรือแนวทางการดำเนินชีวิตตามครรลองของศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกันนี้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิธีการนำนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเกี่ยวกับข้อกำหนดในการตรวจพิสูจน์ในหลักอิสลามมาใช้เพื่อขจัดความเคลือบแคลงสงสัยในวิธีการตรวจพิสูจน์ อีกทั้งยังสามารถนำหลักการและแนวคิดทางศาสนาที่สอดคล้องกันกับนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เพื่อให้ประชาชนยอมรับและเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม อันจะส่งผลต่อความผาสุกของสังคมโดยรวมต่อไป

Manuscript

A Comparative Study : The Admissible Forensic Science Evidence in Thai law and
Islamic law

Pol.Lt.Col. Antei Koarei¹ Maroninng Salaming²

E-mail : baton.ptn@gmail.com

²Ph.D Islamic Jurisprudence

Department of Islamic Studies, Collage of Islamic Studies

Prince of Songkla University, Pattani Campus

Abstract

The objectives of this study are as follows 3 objectives: 1) to study the admissible of forensic evidence in Thai Law 2) to study the admissible of forensic science in Islamic law. 3) to study comparative forensic evidence in Thai law and Islamic law.

In this study was conducted research is a research document. The researchers studied the documents and information from al-Qurān, al-sunnah texts as well as related research and analysis content protection and a comparable concept. the influence of the law, the source of law For example, the judgment of the law, common law, Islamic law and Thai law. The vision of bringing forensic science. Expert witness testimony that was used to prove the fact. The credibility of this witness. The discovery of science that can be used in the process.

At present, human society is more complex. Far removed from ethics, morality, and religion even more. The discretion of the court to hear the testimony of a key part in maintaining peace and order of society. Sometimes it is found that the evidence was not only used as evidence against the offender only. But also applied to the court that the alleged perpetrator was innocent, too.

The study showed that

1 Thai law has led the field of science is used in a process 10 years ago with the initiative in the days of the King Rama 7 onwards.

2 Islamic law has been used since the early history of this branch of the chip lead. The regime of Islam.

3 United Arab or Muslim countries, whether in the Middle East region are influenced by the laws of France and England too. The improved form of justice underwent. But it is deployed with the Islamic law against those Islamic countries.

4 The value of forensic evidence in proving the law of Thai law that 1 witness, but in Islamic law is the only comment need to testified another successor operator.

5 Thai law can provide expert legal opinion to the court not to come to the court. Islamic law also requires the witness to come to court.

6 Court of Thai set to witness this confrontation on both sides. While Islamic law is Inquisitorial system

7 legislation in Thai Law accepts the use of DNA to sue the father Certified child . Usage of Islamic law in the public interest, and continue to take the Physiognomy to prove lineage.

Forensic science is used in Islam to be applied to social Thailand. As it can be proven empirically. Particularly in the 3 southern provinces. Can Shari'ah main religion or way of life according to the teachings of Islam, the corresponding source is used to resolve conflicts which may be one option to resolve the unrest in the 3 southernmost provinces. The forensic methods and principles in terms of the identification of the main Islamic used to eliminate suspicions on the method of identification. It also can lead to religious principles and concepts consistent with the forensic science used to benefit. The public recognition and trust in the justice system. This will affect the well-being of society as a whole anyway.

บทนำ

ศาสนาอิสลามเน้นย้ำให้ประชาชาติทุกคนเสริมสร้างสังคมที่ยุติธรรม ในประวัติศาสตร์อิสลามก่อนที่เราจะสูญหายไป จะถูกส่งมาเผยแผ่สัจธรรมต่อมวลมนุษยชาติเราจะเห็นได้ว่าเป็นยุคมืด ผู้คนขาดคุณธรรมและจริยธรรม จิตใจต่ำช้า โหดร้าย กดขี่ ช่มเหิงรังแกผู้อื่น ผู้มีอำนาจคือผู้ที่มีความชอบธรรม (Might is Right) แต่หลังจากอิสลามได้ปรากฏขึ้นบนโลก ศาสนาอิสลามได้แผ่กระจายไปทั่วทุกมุมโลกมนุษยชาติและเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ หันมารับอิสลามเป็นศาสนาแห่งชีวิต ฉากแห่งความโหดร้ายที่เคยมีอยู่ได้มลายูไปสิ้นความสันตีสุขและความมีอารยธรรมได้เข้ามาแทนที่ความยุติธรรมและเที่ยงธรรมได้เกิดขึ้นในสังคมยุคนี้อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

(المائدة : الآية 8)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยดีเพื่ออัลลอฮ์ เป็นพยานด้วยความเที่ยงธรรมและจงอย่าให้การเกลียดชังพวกหนึ่งพวกใด ทำให้พวกเจ้าไม่ยุติธรรม จงยุติธรรมเถิด มันเป็นสิ่งที่ใกล้กับความยำเกรงยิ่งกว่า และพึงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้รอบรู้อย่างละเอียดในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำการ”

(อัลมาอิดะฮ์ : อายะฮ์ 8)

อิบน์ กะษีร (Ibn Kathir, 2000 : 5/17) ได้อธิบายบางส่วนของอายะฮ์นี้ว่า “อายะฮ์นี้กำชับว่าอย่าได้นำเอาความเกลียดชังผู้หนึ่งผู้ใดจนเป็นสาเหตุให้เสียความเป็นธรรม จงให้ความเป็นธรรมกับทุก ๆ คน ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะเป็นเพื่อนหรือศัตรู”

จากโองการดังกล่าวทำให้ได้แกคิดว่า เมื่อมีกรณีพิพาททางคดี ผู้ศรัทธาต้องตัดสินคดีด้วยความยุติธรรม และเที่ยงธรรม ในการที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมนั้นต้องอาศัยกฎหมายที่ดี มีการบังคับใช้เพื่อควบคุมมิให้มีการละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน กฎหมายที่ดีจึงต้องมีบทบัญญัติที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและทันต่อยุคสมัย และสามารถคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ เมื่อมีคดีเกิดขึ้น นักกฎหมายจึงต้องอาศัยการรับฟังพยานหลักฐาน (Admissible Evidence) เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าความจริงเป็นอย่างไร เครื่องมือในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาลและสามารถอธิบายให้เห็นเชิงประจักษ์และเป็นที่ยอมรับตามหลักวิทยาศาสตร์และวิทยาการสมัยใหม่ คือ การนำความรู้แขนงวิชาต่าง ๆ มาเป็นตัวช่วยในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาลนั้นคือ การนำความรู้ด้าน “นิติวิทยาศาสตร์” (Forensic Science) ซึ่งศาสตร์แขนงนี้ได้ถูกนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงแล้วทั่วโลก เช่น การพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางสายเลือดด้วยสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ (DNA) พิมพ์ลายนิ้วมือ การพิสูจน์ทางเคมี

เกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น วิทยาการนี้เป็นการนำวิทยาศาสตร์มาใช้ในศาลหรือกระบวนการยุติธรรมนั่นเอง จะเห็นได้ว่าระบบศาลของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันได้นำเอาวิทยาการด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์ความจริงแล้วทั้งสิ้น ซึ่งระบบกฎหมายได้บัญญัติความหมายและวิธีการสืบพยานที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยไว้ ในมาตรา 243 และ 244 เป็นต้น

ศาสนาอิสลามนั้นให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมมาก และท่านเราะฮ์ลุส ได้วางระบบกฎหมายและระบบศาลไว้ให้ศาสนิกของพระองค์ได้ปฏิบัติตามและระบบศาลของอิสลามได้ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดี การรับฟังพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล การสาบานตน คำรับสารภาพ พยานแวดล้อมกรณี และการใช้วิทยาการที่เรียกว่า “กียาฟะฮ์”(المخبر) ซึ่งถือว่าเป็นยุคเริ่มแรกของการใช้วิทยาการด้านนิติวิทยาศาสตร์มาเกี่ยวข้อง โดยการใช้เค้าโครงหน้าบุคคลและกะโหลกเพื่อคาดเดาสายโลหิต (เจ๊ะเหาะ ฆะกฟงค์, ม.ป.ป.) เป็นต้นแบบของวิทยาการในปัจจุบันตรงกับแขนงวิชาหนึ่งเรียกว่า Forensic Art เป็นแขนงวิชาที่สามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงในศาลได้ เมื่อวิทยาการด้านนิติวิทยาศาสตร์ถูกพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมนุษย์มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทางด้านวิทยาศาสตร์ ทางด้านการแพทย์ รวมทั้งนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มนุษย์ได้คิดค้นและสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เอง ทำให้มนุษย์มีความสะดวกสบายมากขึ้น โดยเห็นได้จากรายงานการวิจัยทางการแพทยศาสตร์ ด้านนิติวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้นวัตกรรมใหม่ ๆ ถูกนำเสนอต่อสาธารณะอยู่เนือง ๆ สร้างประโยชน์ให้แก่มนุษย์และสังคมอย่างมากมาย ในทางกลับกันถ้าหากมนุษย์นำสิ่งที่ค้นพบมาใช้ในทางที่ไม่ดี นวัตกรรมนั้น ๆ อาจจะเป็นภัยแก่มนุษยชาติเช่นเดียวกัน ดังที่อัลกุรอานบัญญัติไว้ว่า

﴿وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾

(الجمانية : الآية 13)

ความว่า “และพระองค์ทรงทำให้สิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลาย และสิ่งที่อยู่ในแผ่นดินเป็นประโยชน์แก่พวกเจ้า ทั้งหมดนี้มาจากพระองค์ แท้จริงในการนั้น แน่นนอนย่อมเป็นสัญญาณสำหรับหมู่ชนผู้ใคร่ครวญ”

(อัล-ญาซียาต : อายะฮ์ 13)

อิบนุ กะซีร (Ibn Kathir, 2000 : 12/359) ได้อธิบายเพิ่มเติมในบางส่วนของอายะฮ์นี้ว่า “เป็นพระประสงค์ของพระองค์อัลลอฮ์ในการประทานทุกสิ่งมาให้มนุษย์ไม่ว่าเป็นชั้นฟ้า ภูเขา แม่น้ำ และพื้นดิน”

จากโองการดังกล่าวบ่งชี้ได้ว่ามนุษย์สามารถนำความรู้ด้านศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเองได้ เมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าถูกต้อง และไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการของอิสลาม

ศาสนาอิสลามไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยี การค้นพบทางวิทยาศาสตร์หรือวิทยาการต่าง ๆ บางแขนงวิชาถูกบันทึกว่าโลกอิสลามได้เคยค้นพบมาก่อนแล้ว แต่ถูกชาวตะวันตกนำวิทยาการดังกล่าวไปต่อยอดและนำเสนอต่อสายตาชาวโลก วิทยาการที่กล่าวถึงเช่นด้านดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ และด้านการแพทย์ เป็นต้น ระบบอิสลามได้ถูกจัดตั้งโดยท่านเราะสูลุลลอฮ์ และเหล่าพระสหายของท่านทำให้อิสลามรุ่งเรืองอยู่นับร้อย ๆ ปี ในขณะที่ชาวตะวันตกในยุคนั้นบางพวกยังเป็นคนเถื่อนที่ไม่มีอารยธรรมด้วยซ้ำไป ระบบที่อิสลามนำมาใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยดังกล่าวต้องอาศัยหลักกฎหมายอิสลาม (Islamic Law) เป็นกฎหมายที่ถูกเรียกกันในหมู่นักปราชญ์อิสลามว่าเป็น “ฟิกฮ์” บ้างก็เรียกว่า “ชะรีอะฮ์” บ้าง แต่เพื่อให้เป็นที่เข้าใจโดยนักกฎหมายทั่วไปจึงเรียกว่าเป็น “กฎหมายอิสลาม”

เมื่ออิสลามให้ความสำคัญกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมแล้ว การแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยนิติวิทยาศาสตร์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแขนงวิชาเกี่ยวกับ “กียาฟะฮ์” ถ้าจะเปรียบเทียบในสมัยปัจจุบันก็คือ “นิติวิทยาศาสตร์” นั่นเองระบบกฎหมายทั่วไปรวมทั้งกฎหมายของประเทศไทยเองก็ได้นำเอานิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรมเหมือนนานาอารยประเทศ ระบบศาลอิสลามเองก็มีการพัฒนาและยอมรับหลักการของวิชาการดังกล่าวมาช้านานแล้ว ตั้งแต่ยุคสมัยของท่านเคาะลีฟะฮ์ อุมร์ อิบนิ ค็อตฎ็อบ رضي الله عنه แล้วทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การรับฟังพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลาม” หากการวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นลงจะทำให้ผู้วิจัยและผู้พบเห็นรวมทั้งผู้สนใจทั่วไปใช้ค้นคว้าวิจัยสามารถเข้าใจหลักวิชานิติวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นการรวมศาสตร์สาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันมาใช้ในการพิสูจน์ความจริง และแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อนิติวิทยาศาสตร์และการนำประโยชน์จากวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม สามารถเข้าใจประเด็นปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บวัตถุพยาน การชันสูตรพลิกศพ การนำเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์มาตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานในคดีอาญา การใช้ประโยชน์จากดีเอ็นเอ (DNA) เป็นต้น และเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการด้านกฎหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทย
- 2 เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายอิสลาม

3 เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลาม

ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 ได้ทราบความหมายของนิติวิทยาศาสตร์
- 2 ได้ทราบการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทย
- 3 ได้ทราบถึงการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายอิสลาม
- 4 เป็นข้อมูลทางการศึกษา ค้นคว้า แก่นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปเพื่อนำไปบูรณาการการรับฟังพยานหลักฐานระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลาม
- 5 สามารถเพิ่มพูนทักษะในการวิจัยให้กับผู้วิจัยได้
- 6 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เชิงพรรณนา (Descriptive Research) และเป็นการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลามว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ยกประเด็นปัญหาจากประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวนของผู้วิจัยเอง จึงได้นำวิธีการวิจัยเชิงสังเกต (Observational Research) เข้ามาในงานวิจัยนี้ด้วย ในส่วนของกฎหมายอิสลามผู้วิจัยศึกษาหลักเกณฑ์ของฟิกฮ์และกฎเกณฑ์โดยรวมที่เกี่ยวข้องกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ตลอดจนทัศนะทั้ง 4 มัซฮับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 แหล่ง

เอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ประกอบด้วย

1 คัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ อันได้แก่ อายะฮ์อัลกุรอาน อัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานในบทบัญญัติอิสลาม

2 หนังสือเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การแพทย์ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและสังคมศาสตร์

เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source)

ก. ตำราที่เขียนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของฟิกฮ์ที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA) ลายพิมพ์นิ้วมือ

ข. ตำรากฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐาน การใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ความจริงในศาล

ในส่วนของ การรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทยศึกษา ข้อมูลจากแนวคิด คำบรรยายกฎหมายจากตำรา คำพิพากษาศาลฎีกาที่วางหลักการและบรรทัดฐาน ในการรับฟังพยานหลักฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบ ระหว่างกฎหมายอิสลามและกฎหมายไทย” เป็นงานวิจัยข้อมูลเอกสารโดยการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ฟิกฮฺ (القواعد الفقهية) เปรียบเทียบกับหลักการรับฟังพยานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายอิสลามและกฎหมายไทย และศึกษาคุณค่าของน้ำหนักพยานในเชิงพิสูจน์ หลักฐานเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เป็นการค้นหาความจริงในคดีที่เกิดขึ้นสรุปได้ว่า

1. กฎหมายอิสลามพบว่าพระจริยวัตรของท่านเราะสุล ﷺ รับสั่งให้ใช้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น กรณีของการเยี่ยมอาการไข้ของเศาะหาบะฮฺ สอัด บิน อบี วักกอศ โดยให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้รักษาคือฮาริษ บิน อัลยามัน

2. กระบวนการยุติธรรมของไทยก่อนยุคสมัยใหม่นี้ยังไม่พบว่ามี การนำพยานผู้เชี่ยวชาญมาใช้แต่อย่างใด ต่อมาเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับยุโรปสมัยรัชกาลที่ 5 ก็เริ่มมีการปรับปรุงกฎหมายและรับเอาการตรวจพิสูจน์หลักฐานด้านการตรวจลายนิ้วมือมาใช้เป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 7 ในขณะที่อิสลามมีการบันทึกว่าได้นำวิทยาการด้านนี้มาใช้ตั้งแต่สมัยท่านเราะสุล ยังมีชีวิตอยู่

3. ระบบศาลของไทยใช้ระบบกล่าวหา ส่วนระบบกฎหมายของประเทศมุสลิมส่วนใหญ่ใช้ระบบไต่สวนถึงแม้ว่าประเทศไทยจะรับอิทธิพลมาจากอังกฤษและฝรั่งเศสแต่ไทยกลับนำระบบ กล่าวหามาใช้ในศาล

4. คุณค่าของพยานนิติวิทยาศาสตร์ของไทยเห็นว่าเป็นพยานชั้นหนึ่งและมีน้ำหนัก มั่นคงแต่ระบบกฎหมายของประเทศมุสลิมส่วนใหญ่มองว่าเป็นเพียงพยานความเห็นจำต้องฟังพยาน อื่น ๆ ประกอบจึงจะรับฟังลงโทษได้กับกฎหมายอิสลามยังผูกพันกับเรื่องหุุดูต กิศอศ และการทำผิด ประเวณี ซึ่งจำต้องยึดหลักการดั้งเดิมหมายความว่าจำต้องมีพยานมายืนยันตามที่กำหนดไว้ในหะดีษ และสำนักคิดของนักวิชาการด้านศาสนา รวมทั้งการเกาะสามะฮฺ กอรินะฮฺและกียาพะฮฺ

5. ระบบศาลไทยสามารถให้ผู้เชี่ยวชาญทำรายงานและไม่จำเป็นต้องมาศาล ส่วน กฎหมายอิสลามนั้นพยานประเภทนี้ต้องมาให้การต่อศาลเท่านั้น

6. ระบบศาลไทยต้องให้พยานมาเผชิญหน้าต่อคู่กรณี ในขณะที่กฎหมายอิสลามเป็นระบบโต้สวนไม่จำเป็นต้องให้พยานประเภทนี้เผชิญหน้ากับคู่กรณี

7. ระบบศาลไทยเปิดโอกาสให้ใครก็ได้ที่มีความรู้สาขาใดสาขาหนึ่งเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ ส่วนระบบกฎหมายอิสลามพยานประเภทนี้ต้องขึ้นทะเบียนและมีการตรวจสอบคุณสมบัติเฉพาะตัวและศาลมักจะให้ผู้เชี่ยวชาญระดับหัวหน้ามาให้การต่อศาล

8. ระบบกฎหมายของไทยใช้ระบบกล่าวหา ส่วนประเทศมุสลิมส่วนใหญ่ใช้ระบบโต้สวน จึงมีข้อก้ำกัาเรื่องสถานะความเท่าเทียมกันทางสังคมของคู่กรณีไม่เท่ากันและบางคดีศาลไม่ได้ไปเดินเผชิญสืบเองกลับให้ผู้ช่วยศาลไปแสวงหาข้อเท็จจริงแทนทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในรูปคดี

9. ระบบกฎหมายของไทยรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญเพียงปากเดียวก็รับฟังได้แล้ว แต่ระบบกฎหมายอิสลามได้กำหนดลักษณะคดีในการรับฟังพยานซึ่งส่วนใหญ่ใช้พยานประเภทนี้มากกว่า 1 คน (บางทีคนเห็นว่าใช้พยานเพียงปากเดียวได้เช่นในกรณีของการยกเลิกการแต่งงานของเซต บินซาบิร เพราะตีมน้ำนมจากแม่นมคนเดียวกัน)

10. สิทธิการฟ้องหย่าของกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลามมีส่วนคล้ายกันมากในเรื่องเหตุแห่งการฟ้องหย่า (แต่สิทธิการดูแลบุตรศาลไทยมักจะตัดสินให้คู่สามีภรรยา มีสิทธิดูแลด้วยกัน ทั้ง ๆ ที่สามีภรรยาหย่ากันแล้ว)

11. เรื่องสิทธิการดูแลบุตรกฎหมายอิสลามกำหนดให้แม่เป็นผู้ดูแลโดยให้ฝ่ายชายเป็นผู้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู จนกว่านางจะแต่งงานใหม่สิทธิการเลี้ยงดูจะไปตกอยู่กับฝ่ายชายทันที

12. การฟ้องร้องให้บิดารับรองบุตรในกฎหมายไทยใช้การตรวจดีเอ็นเอ (DNA) ได้ ส่วนกฎหมายอิสลามนั้นจะใช้เฉพาะในกรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

13. ในกฎหมายอิสลามยังคงมีการใช้การคาดเดาคำโคจรหน้าเพื่อพิสูจน์ความเป็นสายโลหิต ส่วนกฎหมายไทยไม่พบว่ามีการใช้ศาสตร์สาขานี้แต่อย่างใด

14. ประเด็นเรื่องความก้าวหน้าศาสตร์สาขาจีโนมิกส์ ซึ่งกำลังทำทหายจริยธรรมอยู่ในปัจจุบันนี้จะแก้ไขอย่างไร นักวิชาการด้านอิสลามสมัยใหม่ยังไม่ใครกล้าฟันธงว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติในอิสลามหรือไม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดของกฎหมายในการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบกับระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลาม ซึ่งวิทยาการด้านนิติวิทยาศาสตร์นี้กฎหมายอิสลามในปัจจุบันได้รับอิทธิพลทางด้านกฎหมายของชาวตะวันตกสอด

ประธานอยู่ในกฎหมายอิสลามโดยนำหลักฐานที่มีอยู่ในสมัยท่านเราะสูล ﷺ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากันได้แบบกลมกลืน ซึ่งผู้วิจัยเองก็ค้ำประกันว่าแนวคิดและทัศนะของนักกฎหมายหลาย ๆ ประเทศอาจจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปบ้างและอาจจะมีการยึดหรือแลกเปลี่ยนทัศนะกันบ้าง โลกปัจจุบันไร้พรมแดนวัฒนธรรมก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้จากสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงทุกมุมโลกอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองได้รวดเร็วขึ้น กฎหมายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอาจจะมีการพัฒนาและบังคับใช้บางครั้งก็ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังที่ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างเรื่องการอุ้มบุญและการฝากตัวอ่อนของมนุษย์และความเจริญก้าวหน้าทางด้านจีโนมิกส์ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเคารพในความคิดเห็นและทัศนะของนักกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งล้วนมีเป้าหมายในการใช้เป็นเครื่องมือรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมประการหนึ่งรวมทั้งเห็นว่ากฎหมายเป็นพัฒนาการทางด้านสังคมอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะในกฎหมายอิสลามเท่านั้นที่กำลังท้าทายสังคมโลกในฐานะที่เป็นกฎหมายที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เป็นพระจริยวัตรของท่านเราะสูล ﷺ และกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมปรากฏการณ์การแลกเปลี่ยนแนวคิดและทิศทางของกฎหมาย รวมทั้งท้าทายนักกฎหมายอิสลามในส่วนที่จะทำประการใดเพื่อให้กฎหมายอิสลามเป็นที่รู้จักแพร่หลายในฐานะเป็นระบบกฎหมายที่มีส่วนต่ออยู่หลายประการทั้งในเรื่องของการป้องปรามและความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม

ข้อเสนอแนะ

พยานหลักฐานผู้เชี่ยวชาญในอิสลามที่เคยเป็นที่ยอมรับมาก่อนในยุคก่อน (Pre-Modern) ในฐานะที่เครื่องมือในการแสวงหาความจริงและเป็นแม่แบบของศิลปนิติวิทยาศาสตร์ (Art Forensics) ในปัจจุบันนอกจากนี้รัฐควรส่งเสริมวิทยาการสมัยใหม่เพื่อการค้นคว้าและวิจัยเครื่องมือเพื่อช่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันมีการแบ่งนิติวิทยาศาสตร์เป็น

ด้านกายภาพ

นิติวิทยาศาสตร์ด้านนี้ที่เกี่ยวข้องเช่น นิติวิทยาศาสตร์ด้านกายวิภาค ทันตนิติวิทยาศาสตร์ กีฏนิติวิทยาศาสตร์ พยาธิวิทยานิติเวช พฤกษศาสตร์นิติวิทยาศาสตร์ชีววิทยานิติวิทยาศาสตร์ การรวบรวมพินธุกรรม วิเคราะห์พินธุกรรมนิติวิทยาศาสตร์รอยเลือดและการหยดของเลือด เคมีนิติวิทยาศาสตร์

ด้านสังคม

สาขาที่เกี่ยวข้องเช่น นิติจิตเวชวิทยา จิตวิทยา

ด้านอาชญากรรม

สาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ชีปนวิถึ ลายพิมพ์เฉพาะของกระสุนปืน การพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล การตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือ การตรวจพิสูจน์ด้านการบัญชี

ศิลปนิติวิทยาศาสตร์

สาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น การตรวจพิสูจน์รอยเท้า พิษวิทยานิติวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์ถุงมือ การวิเคราะห์ฝ่ามือ การวิเคราะห์เครื่องพิมพ์ การวิเคราะห์ความเข้ากันของเส้นโลหิตดำ

ด้านดิจิทัล

สาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น นิติวิทยาศาสตร์เครื่องคอมพิวเตอร์ การวิเคราะห์ฐานข้อมูลเชิงนิติวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์เครื่องโทรศัพท์มือถือเชิงนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์โครงข่ายเชิงนิติวิทยาศาสตร์ วิดีโอเชิงนิติวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์เสียงเชิงนิติวิทยาศาสตร์

นอกจากศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่ยังขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญสาขาที่กล่าวถึงแล้ว ยังไม่มีนักนิติวิทยาศาสตร์สนใจศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งอาจขาดแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ผู้วิจัยเองที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนเข้าใจและรู้สภาพปัญหาดี

อิสลามให้ความสำคัญในประเด็นปัญหาในส่วนของระบบกฎหมายอิสลามในการรับฟังพยานหลักฐานเพราะว่าเป็นสิ่งที่อิสลามเชิดชูไม่ว่าพยานนั้นจะเป็นพยานบุคคลหรือพยานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ถึงแม้ว่าบางประเด็นอาจจะไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญและยังอนุรักษ์นิยมอยู่บ้าง แต่หากความรู้เหล่านี้ได้แพร่กระจายจนประชาชนทั่วไปและผู้รู้และผู้นำประเทศเข้าใจ เชื่อว่าอาจมีการปรับเปลี่ยนในประเด็นการรับฟังพยานประเภทนี้และขอตั้งข้อสังเกตว่า

เมื่อใดจะมีการตรากฎหมายให้ชัดเจนลงไปว่าพยานประเภทนี้ให้มีการนำสืบและต้องมาให้การต่อศาลรวมทั้งเปิดโอกาสให้คู่ความซักถาม หากใช้เพียงแค่นี้ที่ปรึกษาคอยให้ความเห็นต่อศาลเพียงอย่างเดียว

ระบบกฎหมายของอิสลามจะวางพยานผู้เชี่ยวชาญไว้ตรงส่วนไหนของกระบวนการยุติธรรม ในเมื่อศาลยังใช้กลไกพยานผู้เชี่ยวชาญนี้ เหตุใดไม่ตรากฎหมายให้พยานประเภทนี้มีที่ยืนในกระบวนการยุติธรรม

จากประเด็นแรกพอมองเห็นได้ว่าตั้งแต่ระบบกฎหมายกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไป สอดประสานอยู่ในวัฒนธรรม และบรรทัดฐานทางสังคม ย่อมตอบคำถามไปในตัวว่าต้องมีการตรากฎหมายให้มีการซักถามพยานประเภทนี้ในศาลได้ เช่น เปิดโอกาสให้พยานประเภทนี้มาให้การต่อศาลและถูกซักถามได้ กระจายประเด็นให้ผู้มีอำนาจในสังคมหรือผู้ตรากฎหมายได้ตระหนักและเข้าใจถึงความจำเป็นในการแสวงหาข้อเท็จจริงในสังคมโลกที่ซับซ้อนเหล่านี้ในโลกที่หาความสำนึกในจริยธรรมและคุณธรรมได้ยากขึ้นรวมทั้งอาชญากรที่ค้ำนึ่งแต่เรื่องทุนนิยม

สำหรับสังคมมุสลิมสมัยใหม่ซึ่งมักจะมีการเมืองเป็นตัวกำหนดชะตากรรมมากกว่าจะรับฟังนักวิชาการด้านศาสนา ซึ่งเป็นกลุ่มอนุรักษนิยมและวัฒนธรรมโบราณ ในขณะที่สังคมสมัยใหม่ส่วนใหญ่จะเดินตามแนวสังคมตะวันตกเข้าไปทุกขณะ เชื้อฟ่งแต่วิทยาศาสตร์และนิยมโลกวิสัย และเสรีภาพ ซึ่งสนิทแนบแน่นกับการใช้พยานผู้เชี่ยวชาญ แต่ในคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายครอบครัวแล้ว จะเห็นว่านักวิชาการศาสนาทำตัวเป็นเหมือนป้อมปราการคอยกีดกันการใช้พยานผู้เชี่ยวชาญ และยังคงยืนหยัดอยู่ได้โดยไม่มีผู้ใดกล้าแตะ ถึงแม้จะมีความพยายามอธิบายและทำความเข้าใจในการนำเอานิติวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ในการพิสูจน์ความจริงในศาล การใช้วิทยาการด้านการแพทย์ การเก็บข้อมูลดีเอ็นเอไว้เป็นฐานเพื่อควบคุมอาชญากรรม ธนาคารสเต็มเซลล์ (อิสมาแอล มัรหะบา, 1429) มุ่งหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมใหม่ ด้วยการนำข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเป็นกรณีศึกษา ศาลในระบบยุติธรรมในประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองโดยระบบรัฐ (Secular) ซึ่งมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสมัยใหม่และหวังใจว่าจะตงงานและสูญเสียตำแหน่งหน้าที่ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบของระบบของกระบวนการยุติธรรมแบบสมัยใหม่และปรับเปลี่ยนเพื่อให้การตรวจพิสูจน์โดยพยานผู้เชี่ยวชาญไปสู่การควบคุมอาชญากรรมในสังคม

คุณค่าทางด้านสังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่สื่อความหมายให้เห็นและการดำเนินการตัดสินคดีของระบบกฎหมาย ใช้เป็นทางเลือกในการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดี ความกังวลในของระบบกฎหมายเก่าวนเวียนอยู่ในความคิดของนักอนุรักษนิยม และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่หันไปสู่โลกที่นิยมโลกวิสัย ความวุ่นวายทางสังคม การคุ้มครองสถาบันครอบครัว ในการใช้หลักการตัดไฟเสียแต่ต้นลม โดยการทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางด้านพันธุกรรม ทั้งในระบบกฎหมายอิสลาม ระบบกฎหมายของประเทศอิสราเอล ซึ่งอยู่ในหลักหะลาฮา¹ ของชาวยิว เป็นความเหมือนกันของระบบกฎหมาย ถึงแม้ว่าจะมีขอบเขตของมันเรื่องการรักร่วมเพศ ความเคารพของกลุ่มผู้ถือพรหมจรรย์ การตั้งครรรค์และการกำเนิดบุตรก็ตาม

จากประเด็นดังกล่าวมาตอบโจทย์ข้อที่สองที่ว่าที่ยืนของพยานผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรมอยู่จุดใด มีหลายประเทศที่กำหนดตำแหน่งให้กับผู้เชี่ยวชาญในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความภาคภูมิใจและมีศักดิ์ศรี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการแสวงหาเทคนิคหรือกระบวนการใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ในประเทศอังกฤษที่จะพัฒนาเป็นแบบสมัยใหม่ก่อนศตวรรษที่ 19 มี 3 ช่องทางในการเข้าสู่กระบวนการเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญคือหนทางแรกเป็นคณะลูกขุน หนทางที่สองคือเป็นที่ปรึกษาศาล หนทางสุดท้ายคือพวกพยานที่ถูกจ้างโดยคู่ความ ส่วนในกฎหมายอิสลามสมัยก่อนที่เป็นกฎหมายสมัยนั้นพยานผู้เชี่ยวชาญจะเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมได้ก็

¹ หะลาฮา คือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนมนุษย์ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของคัมภีร์ทาลมุด สืบค้นจาก <http://www.merriam-webster.com/dictionary/halacha> สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2558

ต่อเมื่อได้รับหมายเรียกจากศาลเท่านั้น และมีความชัดเจนว่าพยานผู้เชี่ยวชาญจะใช้ถึง 2 คน เพื่อความเป็นธรรมแทนที่จะใช้เพียงพยานปากเดียว ซึ่งจะเห็นได้ว่าในยุคออกโตมันจะมีความเข้มแข็ง เรื่องการใช้พยานประเภทนี้และจะสร้างความเป็นกลางในคดีได้ เป็นเรื่องปกติที่พยานผู้เชี่ยวชาญสามารถทำความเข้าใจเป็นหนังสือได้และให้คุณค่าพยานประเภทนี้ในฐานะที่เป็นพยานประเภทหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือในระบบกฎหมายในกลุ่มประเทศตะวันตกซึ่งอำนาจทางการเมืองมีอิทธิพลสูงต่อระบบกฎหมาย การสร้างพยานผู้เชี่ยวชาญที่ปราศจากการแทรกแซงดูเป็นเรื่องที่ยากลำบาก และการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าพยานผู้เชี่ยวชาญเปรียบเสมือนแขนขาของรัฐ การที่ประเทศที่ใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งทำหน้าที่โดยตรงในการบรรจุแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญเข้าระบบมาอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา ศาลวางใจให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นทำหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น บทบาทของศาลทำหน้าที่เปรียบเสมือนผู้พิการทางสายตา ฟังฟังแต่ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นกลับกลายเป็นว่าพยานประเภทนี้ทรงอิทธิพลในกระบวนการยุติธรรมและขึ้นำการตัดสินใจของศาลไปแล้ว

ดูเหมือนว่ารัฐอิสลามยุคก่อนวัฒนธรรมทางการเมืองแก้ไขปัญหาคดีได้ดีกว่ารัฐอิสลามในยุคกลาง ยุคจักรวรรดิออกโตมันค่อนข้างให้อำนาจต่อนักวิชาการอิสลามอาจจะมองว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่มาจากพระเจ้าและเป็นเจ้าและวางตัวผู้นำไว้ในฐานะผู้ปกครองรัฐ ทหาร เจ้าหน้าที่ทะเบียน นอกจากนี้ยังให้สิทธิปกครองตนเองหรือกึ่งปกครองตนเองให้กับกลุ่มทางสังคมหรือกลุ่มทางศาสนาบางกลุ่มเช่นกลุ่มซูฟี กลุ่มหัวเมืองรอบนอกตราบที่กลุ่มเหล่านั้นไม่ได้ทำทลายอำนาจศูนย์กลางอีกประการหนึ่งที่รัฐยังคงให้นักวิชาการศาสนามีอิสระในการสอนและขึ้นำสังคมเพราะฉะนั้นแนวคิดและการครอบงำด้วยคำสอน การเมืองจึงต้องฟังเสียงของนักวิชาการศาสนาด้วย จะเห็นได้ว่าพยานผู้เชี่ยวชาญ การแสวงหาข้อเท็จจริงทางคดี พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มนักการศาสนาในชุมชน ซึ่งเขาเหล่านั้นจะถูกศาลเรียกไปให้คำปรึกษาที่ละคดีหรือแต่ละสาขาที่ตนเชี่ยวชาญ

ในส่วนของกฎหมายในกลุ่มประเทศยุโรปได้ปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรรับผิดชอบเฉพาะ และการเข้ามาล่าอาณานิคมของชาวตะวันตกในตะวันออกกลาง ในปลายศตวรรษที่ 19 การเกิดใหม่ของประเทศอาหรับบางประเทศ อิทธิพลของอำนาจรัฐ การสอดแทรกและปรับใช้กฎหมายของชาวตะวันตกเข้าไปในกฎหมายอิสลาม ทำให้เกิดแนวคิดทางด้านกฎหมายแบบตะวันตกปะปนอยู่ กลับกลายเป็นว่าระบบกฎหมายของรัฐอิสลามในตะวันออกกลางบางประเทศมีความเป็นกลางมากกว่ากฎหมายของชาวตะวันตกเสียอีก เช่นกฎหมายของอียิปต์กับฝรั่งเศส โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพยานของผู้เชี่ยวชาญได้รับความเชื่อถือมากกว่ากฎหมายของฝรั่งเศส นั่นเพราะพิธีของอิสลามได้รับการยอมรับมากกว่าและได้รับการพัฒนาการพัฒนามายาวนานตลอดหลายทศวรรษ

ส่วนกฎหมายของชาวตะวันตกนั้นล้วนแต่เป็นกฎหมายที่สามารถเปลี่ยนแปลงและเป็นไปตามอำนาจของผู้มาได้

1 จากการวิจัยพบว่าแนวคิดและทัศนะของนักกฎหมายอิสลามต่อพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์หรือพยานความเห็นกับแนวคิดการรับฟังพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทยและกฎหมายทั่วไปต่อการใช้ดีเอ็นเอ (DNA) ในการรับมือกับอาชญากรเป็นองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มีหลักการและเหตุผลด้วยตัวของมันเอง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งหากมีการศึกษาและประยุกต์ใช้เพื่อต่อยอดจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวม และควรต้องมีการนำเสนอองค์ความรู้เหล่านี้ให้สังคมได้รับรู้

2 สถาบันการศึกษาอิสลามควรส่งเสริมให้มีการศึกษาเรียนรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น

3 ผู้นำศาสนาทุกระดับควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์โดยเปิดกว้างทางความคิดเพื่อรับฟังวิทยาการสมัยใหม่

4 ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาอิสลามโดยเฉพาะกुरอานและหะดีษเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์

5 รัฐต้องจัดทำบัญชีพยานผู้เชี่ยวชาญสาขาใดสาขาหนึ่ง โดยการออกวุฒิบัตรหรือหนังสือรับรองไว้

6 รัฐต้องแก้ระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บวัตถุพยานให้ชัดเจน

7 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานต้องส่งเสริมให้มีการสร้างจิตสำนึกในคุณธรรมและจริยธรรม

8 รัฐต้องตรากฎหมายเกี่ยวกับองค์กรที่รับผิดชอบด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้ชัดเจน

9 รัฐต้องส่งเสริมการวิจัยด้านนิติวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลนบุคลากร เช่น สาขาดีเจิตัล และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

10 ควรทำการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาของประเทศไทย

11 ควรทำการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักของหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาของประเทศไทย

12 ควรศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมทัศนะคติของสังคมต่อความเชื่อมั่นในการจัดเก็บ การตรวจพิสูจน์ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ และวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ การชันสูตรพลิกศพ

13 ควรศึกษาวิจัยการปรับใช้พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลามกรณีศึกษาในคดีแพ่งและคดีอาญาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บรรณานุกรม

เจ๊ะเหหลี๊ะ แยกพงศ์. ม.ป.ป. เอกสารประกอบการสอนภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลาม
ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

Ibn Kathir Ismael bin Umar. 2000. Tafsir al-Ouran al-Az'ym. Bairut: Dar al-kitab al-
Alamiyah.

Isma'il Marhaba'. 2008. al-bunuk al-taybiy al-bashriat wa ahkamuha al-fighiy. Cairo :
Dar al-Rahman lil-Nashr

Kutaiba S. Chaleby. 2004. forensic psychiatry in Islamic Jurisprudence. Kuala
Lumpur : Percerakan Zafar Sdn Bhd,

Ron Shaham. 1997. Family and the Courts in Modern Egypt: A Study Based on
Decisions by the Shari`a Courts, 1900-1955. Leiden: Brill.

_____. 2011. The Expert Witness in Islamic Courts: Medicine and Crafts in
the Service of Law (Kindle Locations 3634-3636). Kindle Edition.

<http://www.merriam-webster.com/dictionary/halacha>